

მედიაცია – ნოვაცია ქართულ სამართლებრივ სივრცეში და ადამიანის უფლებათა რეალიზაციის ეფექტური მექანიზმი

ირაკლი ყანდაშვილი

ადვოკატი, სსიპ „საქართველოს მედიატორთა

ასოციაციის“ თავმჯდომარე, პროფესორი, სამართლის დოქტორი

რეზიუმე. სტატიის მიზანია საქართველოში დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ისეთი ახალი ფორმის შესახებ, როგორც არის მედიაცია მეცნიერული მსჯელობა და საკითხის აქტუალიზაცია. „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედება ქვეყანაში დიალოგის კულტურის დამკვიდრების და საზოგადოების დაპირისპირების რელსებიდან სოციალური მშვიდობის რელსებზე გადაყვანის საქმეში მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. მართალია საკანონმდებლო დონეზე დავის აღნიშნული პლატფორმა ხელმისაწვდომი შეიქმნა, თუმცა მის შესახებ ცნობადობა არ არის მაღალი, სწორედ ამ ტიპის გამოწვევის, მათ შორის იურიდიულ წრეებში, ეფექტურად დაძლევის საშუალებად მივიჩნევთ საკითხის თაობაზე მეცნიერული კვლევის განხორციელებას, რათა მიიღწეს ეტაპი, როდესაც მედიაცია არ იქნება მინერული დავის ალტერნატიულ მექანიზმად, არამედ აღიარებული იქნება, დავის გადაწყვეტის რიგით მექანიზმად, რა ხედვაც შეჯერებულია განვითარებული დემოკრატიების მაგალითზე, როგორც სამეცნიერო, ასევე პრაქტიკოს იურისტთა წრეში.

საკვანძო სიტყვები: მედიაცია, მოლაპარაკება, შეთანხმება

I. შესავალი

თანამედროვე საზოგადოება, განსაკუთრებით მიდრეკილია დავებისადმი, რაც ავტომატურად იწვევს სასამართლოს გადატვირთულობას სარჩელებით, განაპირობებს გახანგრძლივებულ და დროში გაჭიანურებულ მართლმსაჯულების სისტემას და მოდავე მხარეების ფინანსურ დანახარჯებს¹. დავის მახასიათებელი დაძაბულობის, ნერვიულობის, ფიზიკური და ემოციური დესტაბილიზაციის, დავასთან დაკავშირებული დროის და ფინანსების დანახარჯის გათვალისწინებით საზოგადოება და სამეწარმეო სუბიექტები მუდამ ფიქრობდნენ და დღესაც ფიქრობენ თუ როგორ და რა მექანიზმებით მოახერხონ მათი გამომდინარე კონფლიქტური სიტუაციის განეიტრალება, დაძაბულობის კე-

1. *Esplugues C., Marquis L., New Developments in Civil and Commercial Mediation, Springer, Vol. 6, 2015, 2*

რების ეფექტური ჩახშობა და იმის მოხერხება, რომ ურთიერთობები მეორე მხარესთან გაგრძელდეს ჰარმონიულად.

ამ მიზნით, საზოგადოება მუდამ ძიებაში იყო დავის გადაწყვეტის ეფექტური გზების, რომელიც ყველაზე მეტად დააკმაყოფილებდა მათ საჭიროებებს და მოერგებოდა მხარეთა ინტერესებს, მსგავსი ძიება და დაგეგმარება ავტომატურად სამართლებრივ გზებამდე მიდის და ამ მიმართულებით მათ შორის მთავარი არის სახელმწიფოს სამართლებრივი პოლიტიკა ემთხვეოდეს საზოგადოების ინტერესს და საჭიროებას და თანმდევად პასუხობდეს იმ ინტერესს, რაც სახელმწიფოს მთავარ შემადგენელს – მოქალაქეებს აქვთ და ესაჭიროებათ.

საერთაშორისო პერსპექტივიდან მარტივი, ეფექტური, დროული და ხელმისაწვდომი ფორმების არსებობა დავის გადაწყვეტის მექანიზმებისა არის დღევანდელი საჭიროება².

აღსანიშნავია, რომ ამ ყველაფრის ფონზე სახელმწიფოებრივი ინტერესიც თანხვედრი იყო და არის იმ საჭიროებისა, რაზეც ზემოთ არის საუბარი, რადგან ერთი მრივ, მსგავსი შესაძლებლობების განვითარებით, სასამართლო ხელისუფლებას ეძლევა საშუალება ერთგვარი განმუხტვის მასთან აკუმულირებული და მიმდინარე საქმისწარმოებების, ხოლო მეორე მხრივ, სრულდება დიდი სოციალური ფუნქცია, როდესაც მხარეები სასამართლოს ნაცვლად, სხვა კანონიერი გზებით დავის ამოწურვის მცდელობისას უფრო მეტად ინარჩუნებენ ერთმანეთთან ურთიერთობის რესურსს, რადგან ამ ალტერნატიული მექანიზმების გამოყენებით მხარეებს შორის მოგებულ და წაგებულ მხარის სინდრომი მათ არ ეუფლებათ, რაც უადვილებთ საზოგადოების წარმომადგენლებს და ბიზნესს, ორმაგად, კონფლიქტში მყოფ მეორე მხარესთან გააგრძელონ თანაცხოვრება თუ საქმიანი ურთიერთობის ქონა, რითაც ადამიანები თუ იურიდიული პირები კიდევ უფრო ეფექტიანად ახდენენ საკუთარი უფლებების დაცვას. სხვა სიტყვებით რომ ითქვას, როგორც სახელმწიფოს ინტერესშია მაკრო დონეზე, ასევე თითოეული დავის მხარის ინტერესშია მიკრო დონეზე³ გამონახოს დროის და ფინანსების კუთხით ეფექტური დავის გადაწყვეტის ისეთი მექანიზმი, რომელიც მისცემს მხარეებს, მათ შორის, რა თქმა უნდა, სახელმწიფოს, რესურსების რეალურად დაზოგვის საშუალებას და იქნება სოციალური მშვიდობის წინაპირობა, ხოლო ადამიანის უფლებები გაცილებით უფრო ეფექტიანად დაცული და გარანტირებული.

ზემოაღნიშნული საჭიროებების და რეალობის გათვალისწინებით სავსებით

2. *Carvalho J.M., Carvalho C.*, Online Dispute Resolution Platform in Alberto de Franceschi (ed), *European Contract Law and the Digital Single Market – The Implications of the Digital Revolution*, Intersentia, 2016, 245, 246.
 3. *Steffek F.*, Mediation, in *The Max Planck Encyclopedia of European Private Law*, Volume II, Basedow J., Hopt J.K., Zimmermann R., Stier A., Oxford University Press, Oxford, 2012, 1163.

ლოგიკური და შედეგობრივად პროგნოზირებადი იყო და არის დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების, რომლებიც რეალურად წარმოადგენენ სოციალური დაძაბულობის⁴ და საზოგადოებაში არსებული კონფლიქტების შედეგიანი აღმოფხვრის და ადამიანის უფლებების დაცვის ეფექტურ მექანიზმებს. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ბოლო წლების მანძილზე მედიაცია მართლაც მკვიდრდება თითქმის ყველა სახელმწიფოში, როგორც დავის გადაწყვეტის ყველაზე ეფექტური ალტერნატიული საშუალება, მედიაციისთვის მახასიათებელი ფორმების⁵ ჩათვლით.

დღეისათვის მედიაცია წარმოადგენს ყველაზე სწრაფად განვითარებად დავის გადაწყვეტის ალტერნატიულ საშუალებას მსოფლიოში⁶, რომელსაც ახასიათებს მესამე⁷, დამოუკიდებელი, მიუკერძოებელი და ნეიტრალური პირის ჩართულობით⁸ კონფიდენციალური და სტრუქტურირებული პროცესის ფარგლებში⁹ კონფლიქტის მხარეებისთვის დავის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობის დელეგირება, რაც მედიაციის ევროპული¹⁰ და არამსოფლიო აქტის მთავარი მახასიათებელი თვისებაა.

მედიაციის დამკვიდრების მთავარი მიზანია მხარეებს მიეცეთ შესაძლებლობა მათი ინტერესებისათვის საუკეთესო გადაწყვეტილებით დაასრულონ დავა და აღმოფხვრან კონფლიქტი საკუთარი ხელით¹¹, რა დროსაც უბრალოდ კი არ ასრულებენ მეორე მხარესთან დავას, არამედ ქმნიან წინაპირობას მხარესთან საქმიანი თუ პირადი ურთიერთობის სამომავლოდ ცივილურ ფორმებში გაგრძელების, რაშიც მედიაცია რეალურად ეხმარება მხარეებს¹² ეფექტურად იცავს მათ რეალურ ინტერესებს, რადგან მედიაციის დროს კი არ უნდა გაირჩეს თუ ვინ რა გააკეთა წარსულში, არამედ მხარეებმა უნდა საუკეთესო გამოსავალი მოიძიონ არსებული ჩიხური სიტუაციიდან, რათა გაგრძელდეს სამომავლო ურთიერთობა მათი ინტერესების შესაბამისად¹³; მედიაცია ეხმარება მხარეებს თვითგამორკვევაში, მოდავე მხარეების ერთმანეთისადმი მოთხოვნების რეალური მიზეზების და მიდგომების ამოცნობაში¹⁴. ხშირად შეხვედებით იური-

4. *Steffek F.*, Mediation, in *The Max Planck Encyclopedia of European Private Law*, Vol. II, *Basedow J., Hopt J.K., Zimmermann R., Stier A.*, Oxford University Press, Oxford, 2012, 1162.
 5. *Jeong S.*, Kritische Betrachtung über die Gerichtsmediation in Korea, in *Brinkmann M., Effer-Uhe D.O., Völzmann-Stickelbrock B., Wesser S., Weth S.*, Festschrift für Hanns Prütting, *Dogmatik im Dienst von Gerechtigkeit, Rechtssicherheit und Rechtsentwicklung*, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2018, 831.
 6. *Alexander N.*, *International and Comparative Mediation*, Wolters Kluwer, 2009, 1.
 7. *Blake S., Browne J., Sime S.*, *The Jackson ADR Handbook*, 2nd Ed, Oxford University Press, Oxford, 2016, 144.
 8. *Trenczek T.M.A., Berning D., Lenz C., Will H.D.*, *Mediation und Konfliktmanagement*, Handbuch, 2. Auflage, Nomos, Baden-Baden, 2017, 50
 9. *Tutzel S., Wegen G., Wilske S.*, *Commercial Dispute Resolution in Germany*, 2nd Ed, C.H.BECK, München, 2016, 191.
 10. EU-Mediationsrichtlinie 2008, Art. 3a.
 11. *Greger R., Unberath H.*, *MediationsG : Recht der Alternativen Konfliktlösung*, Kommentar , C.H.BECK, München, 2012, 97.
 12. *Jones G., Pexton P.*, *ADR and Trusts: an International Guide to Arbitration and Mediation of Trust Disputes*, Spiramus Press, 2015, 33.
 13. *Wode M., Rabe C.S.*, *Mediation*, Springer, Berlin, 2014, 27.
 14. *Alexander N.*, *Global Trends in Mediation*, 2nd Ed, Kluwer Law International, the Netherlands, 2006, 10.

დიულ ლიტერატურაში, სადაც მედიაცია „მომავალზე ორიენტირებული პროცესის“¹⁵ სახელით მოიხსენიება¹⁶; მედიაცია იძლევა საშუალებას მხარეებმა ხანგრძლივადიანი¹⁷ შედეგი მიიღონ პროცესის წარმატებით წარმართვის და დასრულების შემთხვევაში, მით უფრო, რომ მედიაციის გამოყენება კონფლიქტში მყოფ მხარეებს დავის ნებისმიერ ეტაპზე შეუძლიათ, თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ რაც უფრო ადრეულ¹⁸ სტადიაზე მოხდება მედიაციის ინიცირება, მით უფრო მაღალია დავის შეთანხმებით დასრულების პერსპექტივა¹⁹.

მედიაციის მეშვეობით მხარეები ცდილობენ საკუთარი სიმართლე შეათანხმონ ერთმანეთთან²⁰ რათა სამართლის ნორმებმა არ გადაწყვიტოს ის, რაც მათ მიაჩნიათ რომ არის სწორი, რადგან კარგად მოეხსენება ყველას, რომ რიგ შემთხვევაში სამართლიანობა და კანონიერება არ არის თანხვედრი თეზები, შესაბამისად, მედიაციის გამოყენებით მხარეები სწორედ საკუთარი სიმართლის დაფიქსირებას ცდილობენ შეთანხმების გზით, ხოლო რამდენად არის ეს სამართლიანი²¹ ორივე მხარისათვის, ამაზე საბოლოო გადაწყვეტილება მხარეების მიერ არის მისაღები, ზოგადად სამართლიანობა მედიაციის ცნების მახასიათებელი სტანდარტია²².

მედიაციის სწორედ აღქმისათვის მნიშვნელოვანია მხარეებს კარგად ესმოდეთ, რომ მედიაციით ისინი მუდამ სარგებელს იღებდნენ, მუდამ გაცილებით ეფექტურად იცავენ საკუთარ ინტერესებს, კერძოდ, შესაძლოა მედიაცია კონკრეტული შეთანხმებით ვერ დაასრულონ, თუმცა მათ იმაზე კარგად ეცოდინებათ კონფლიქტის მიზეზების და დავის შესახებ, ვიდრე ეს მედიაციის დაწყებამდე იყო, რაც შესაძლოა შემდგომში გახდეს წინაპირობა დავის დასრულების. შესაბამისად, მედიაციის პროცესში მონაწილეობას მხარეებისათვის ყოველთვის მოაქვს დადებითი შედეგი თუ მხარეს ესმის მედიაციის შინაარსი და იცის, თუ როგორ გამოიყენოს ის ინფორმაცია, რაც ამ პროცესმა მისცა მას²³. ხშირია ლიტერატურაში, როდესაც მედიაციას ახასიათებენ ორივე მხარისთვის მომგებიან პროცესად (win-win Lösung)²⁴, რადგან მედიაციის სწორი და ეფექტური გამოყენებით ორივე მხარეს შეუძლია საკუთარი ინტერესების სასარგებლო

15. Trossen A., Mediation (un)gerregelt, Win-Management Verlag, Mühlberg, 2014, 470

16. Deixler-Hübner A., Schauer M., (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016, 188.

17. Kaiser P., Gabler A.M., Prozessqualität und Langzeiteffekte in der Mediation, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 6/2014, 180.

18. Fenn P., Commercial Conflict Management and Dispute Resolution, Routledge, New York, 2017, 68.

19. Roberts M.M., Mediation in Family Disputes, Ashgate Publishing Ltd, Burlington, 2014, 180.

20. Wendland M., Mediation und Zivilprozess, Mohr Siebeck, Tübingen, 2017, 216, 217.

21. Windisch K., Fair und/oder gerecht? Fairnesskriterien in der Mediation, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 2/2015, 55.

22. Steffek F., Unberath H., (eds), Genn H., Greger R., Menkel-Meadow C., Regulating Dispute Resolution ADR and Access to Justice at the Crossroads, Hart Publishing, Oxford and Portland Oregon, 2013, 17.

23. Ahmed M., An Investigation into the Nature and Role of Non-Settled ADR in International Journal of Procedural Law, Vol. 7, intersentia, Cambridge-Antwerp-Portland, 2017, 216, 217.

24. Deixler-Hübner A., Schauer M., (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016, 21.

შეთანხმებას მიაღწიოს²⁵; მაშინ, როდესაც, სასამართლო საქმისწარმოების თუ საარბიტრაჟო საქმისწარმოების შედეგად დახარჯული ადამიანური თუ ფინანსური დანახარჯით ორივე მხარე დაზარალებულია, ხოლო ერთ-ერთი მხარის მიერ მიღწეული გამარჯვება მოჩვენებითი²⁶.

ეს არის კონფიდენციალური პროცესი, რომელშიც ნებაყოფლობითობის²⁷ საფუძველზე ჩართული მხარეები მესამე დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი შუამავალი პირის ჩართულობით²⁸, რომელსაც რაიმე სახის გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება არ გააჩნია, ცდილობენ სასამართლოს გარეშე მიაღწიონ მათი ინტერესებისთვის მისაღებ შეთანხმებას²⁹ საკუთარი უფლებები ეფექტურად თავად დაიცვან, კერძოდ, გამონახონ ერთმანეთის ინტერესების³⁰ გათვალისწინებით, ორივე მხარისთვის მისაღები შეთანხმების პირობები.

II. მედიაცია, როგორც ადამიანის უფლებების რეალიზების ეფექტური მექანიზმი

ნებისმიერ სამართლებრივ სისტემაში და რა თქმა უნდა საქართველოს მაგალითზეც, მოდავე მხარეებს უზრუნველყოფილი აქვთ სასამართლოსთვის მიმართვის კონსტიტუციური უფლება³¹ რაც ასევე საერთაშორისო სტანდარტებით³² დაცული და უზრუნველყოფილი, გარანტირებული უფლებაა. სასამართლო საუკუნეებია დამკვიდრებულია³³ როგორც მხარეებს შორის არსებული დავის ბუნებრივი გადაწყვეტის ადგილი³⁴, თუმცა საუკუნეების მანძილზე სასამართლო სამართალწარმოების გამოყენების გამოცდილებამ საზოგადოებას და სასამართლო საქმისწარმოების სერვისით მომხმარებლებს დაარწმუნა მსგავსი ფორმით და საშუალებით დავის გადაწყვეტის არაეფექტურობაში, რაც განსაკუთრებით თვალშისაცემია სასამართლო წარმოების დროში გახანგრძლივებულობით და პროცესის წარმოებასთან დაკავშირებული ფინანსური დანახარჯებით, რაც ნაცვლად ადამიანის უფლებების დაცვისა, დამატებით იწვევს უფლებების „დარღვევას“ რადგან მხარე იღებს

25. წულაძე ა., ქართული სასამართლო მედიაციის შედარებითი ანალიზი, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, თბ, 2017, 14.

26. Bevan A., Alternative Dispute Resolution, Sweet & Maxwell, London, 1992, 1.

27. Hirsch G., Alternative Streitbeilegung: ein neuer Zugang zum Recht, Honorati C., Ohly A., Padovini F., Hirsch G., Picotti L., Knauer C., Patentrecht ADR Wirtschaftsstrafrecht, Müller Verlag, Heidelberg, 2017, 64.

28. Steffek F., Mediation, in The Max Planck Encyclopedia of European Private Law, Volume II, Basedow J., Hopt J.K., Zimmermann R., Stier A., Oxford University Press, Oxford, 2012, 1162.

29. Hirsch G., Alternative Streitbeilegung: ein neuer Zugang zum Recht, Honorati C., Ohly A., Padovini F., Hirsch G., Picotti L., Knauer C., Patentrecht ADR Wirtschaftsstrafrecht, Müller Verlag, Heidelberg, 2017, 69.

30. Bäumerich M., Güterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker&Humblot, Berlin, 2015, 23.

31. ix. saqarTvelos konstitucia, 42-e muxli.

32. ix. adamianis uflebaTa da ZiriTad TavisuflebaTa dacvis evropuli konvencia, me-6 muxli.

33. წულაძე ა., ქართული სასამართლო მედიაციის შედარებითი ანალიზი, გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, თბ, 2017, 13.

34. Wendenburg F., Differenzierte Verfahrensentscheidungen in zivilrechtlichen Konflikten, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 1/2013, 21

დაგვიანებულ და ძვირ პროცესს და მაღალია ალბათობა იმისა, რომ შედეგი თავის აქტუალობას კარგავს მხარისათვის, როდესაც ის საბოლოოდ დგება. სასამართლოში დავის ინიცირებით მხარეები რეალურ კონტროლს კარგავენ და ხელიდან უშვებენ სადავეებს საქმის მიმდინარეობასა და შედეგზე³⁵. აქვე, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ყოველგვარი სამართლებრივი დავის, განურჩევლად მისი ხასიათისა და სირთულისა, სასამართლოსათვის მინდობა, რიგ შემთხვევაში გაუმართლებელი შეიძლება აღმოჩნდეს, რაც თავისთავად იწვევს საჭიროებას სასამართლოს ალტერნატიული ეფექტური მექანიზმების გაჩენისა პრაქტიკაში, რაც მხარეებს მისცემს საშუალებას უშუალოდ დაიცვან საკუთარი ინტერესები და უფლებები, ორივე მხარისთვის ურთიერთსასარგებლო შეთანხმების მიღწევის გზით. ფაქტია, რომ ტრადიციული ფორმები დავის გადაწყვეტის, ისეთი, როგორც არის სასამართლოს წინაშე საქმისწარმოება ან თუნდაც საარბიტრაჟო სამართალწარმოება, აღარ წარმოადგენს ეფექტურ მექანიზმს, რათა გაუმკლავდეს დღითი დღე მზარდ დავებს მხარეებს შორის, მათ შორის დაბალი ღირებულების და საზღვართშორისი დავების მატების ფონზე³⁶.

მედიაციის ფართოდ გავრცელებას და დამკვიდრებას აქვს ობიექტური მრავალი წინაპირობა, თუმცა ყველაზე მეტად გავრცელებულ საფუძვლებს³⁷ დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ამ ფორმის დანერგვისა წარმოადგენს მისი თვალშისაცემი უპირატესობა ხარჯების და დროის დანახარჯის კუთხით, ხოლო საზღვართშორისი მედიაციის შემთხვევაში მხარეების ნაკლები ცოდნა და ნდობა დავის წარმოების ადგილის იურისდიქციისა³⁸, შესაბამისად, ნამდვილად არ არის გასაკვირი, რომ მედიაცია იმკვიდრებს თავს, როგორც დავის გადაწყვეტის ეფექტური ინსტრუმენტი³⁹.

ბოლო ორმოცი წლის მანძილზე დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებები (ADR) საგრძნობლად განვითარდა და წარმატებით დამკვიდრდა⁴⁰ იურიდიულ საზოგადოებაში⁴¹, დღეს ის უკვე ნაწილია იურიდიული პრაქტიკის და აზროვნების. ბოლო დროს ვრცელდება მოსაზრებაც, რომ ADR არის არა ალტერნატივა მართლმსაჯულების, არამედ არის ალტერნატიული მართლმსაჯულება⁴² თუმცა მთავარია, რომ ამ ფორმის გამოყენებით დავის მხარეებმა მიი-

35. *Trenczek T.M.A., Berning D., Lenz C., Will H.D.*, Mediation und Konfliktmanagement, Handbuch, 2. Auflage, Nomos, Baden-Baden, 2017, 35.

36. *Cortes P.*, The Law of Consumer Redress in an Evolving Digital Market, Cambridge University Press, Cambridge, 2018, 101.

37. *Rashda R.*, Alternative Dispute Resolution, Lexis Nexis, 2014, 3

38. *Deixler-Hübner A., Schauer M.*, (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016, 2.

39. *Berkel G.*, Deal Mediation: Erfolgsfaktoren professioneller Vertragsverhandlungen, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 1/2015, 4.

40. *Blake S., Browne J., Sime S.*, The Jackson ADR Handbook, 2nd Ed, Oxford University Press, Oxford, 2016, 9.

41. *Brown H., Marriott A.*, ADR Principles and Practice, third edition, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters, 2011, 1.

42. *Lindblom P.H.*, Progressive Procedure, Iustus, 2017, 405.

ღონ კონკრეტული შედეგი. დავის ალტერნატიული მექანიზმების გამოყენებით დავის გადაწყვეტის სტატისტიკა დღითიდღე მატულობს⁴³. ევროპის კავშირის ეგიდით ხდება დავის ალტერნატიული მექანიზმების შესახებ სპეციალური დირექტივების მიღება⁴⁴ რაც ევროპის მასშტაბით დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმების კიდევ უფრო დამკვიდრების წინაპირობაა⁴⁵.

დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება, როგორც ტერმინი გამოიყენება როგორც ზოგადი ფრაზა, რომელიც იგივედგება კონფლიქტის გადაწყვეტის პროცესთან, რომელიც თავისი ბუნებით არის არაფორმალური პროცესი, დავაში ჩართული მხარეებისათვის აბსოლუტურად მიუკერძოებელი, დამოუკიდებელი მესამე პირის ჩართულობით (შესაძლებელია ასეთი პირი იყოს ერთზე მეტი), რომელიც მხარეებს მათ შორის არსებული კონფლიქტის აღმოფხვრაში ეხმარება, იმაზე უფრო არაფორმალური ფორმით და საშუალებებით, ვიდრე ეს სასამართლო საქმისწარმოებას ახასიათებს⁴⁶ მარტივად, დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება განიმარტება, როგორც არასასამართლო მექანიზმით დავის გადაწყვეტა⁴⁷, ხოლო მსგავსი ფორმა დავის გადაწყვეტის, წარმოადგენს სასამართლო საქმისწარმოების ალტერნატიულ⁴⁸ მექანიზმს.

დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების პოპულარიზაცია და გამოყენებადობა დიდწილად დამოკიდებულია საზოგადოების, ბიზნეს სექტორის მხრიდან ამ შესაძლებლობის და მისი ფორმების შესახებ ცნობადობის გაზრდაზე⁴⁹. მნიშვნელოვანია, რათა ხდებოდეს კონკრეტული საქმეების მაგალითებზე დავის ალტერნატიული საშუალებების ფორმების პრაქტიკული გამოყენება, რაც შექმნის ამ ინსტიტუტის მიმართ სანდოობას. მეორე მხრივ, არანაკლებ მნიშვნელოვანია უშუალოდ მართლმსაჯულების მხრიდან, იგულისხმება სასამართლო ხელისუფლება, დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების მიმართ მხარდამჭერი სასამართლო პოლიტიკის გატარება. განსაკუთრებით ასეთი ახალი ინსტიტუციების დანერგვის სტადიზე, რადგან საზოგადოების იმ ნაწილს, რომელსაც გააჩნია ნდობა სასამართლოსადმი, ამ უკანასკნელის პოზიციას ენიჭება გარკვეული დატვირთვა. თუმცა სასამართლომ ამ ყველაფერს წმინდა პრაგმატული კუთხით რომ შეხედოს, საქმეთა ნაკადის შემცირების თვალსაზრისით სასამართლოებისათვის ნამდვილად

43. *Carvalho J.M., Nemeth K.*, Implementation of the Consumer ADR Directive in the EU Member States, *EuCML Journal of European Consumer and Market Law*, C.H.BECK, Vol 7, 2/2018, 81.

44. ix. <<http://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj>>. [15.05.2018]

45. *Steffek F.*, The Relationship between Mediation and Other Forms of Alternative Dispute Resolution in The Implementation of the Mediation Directive, (Compilation of in-depth Analysis) European Parliament Directorate-General for Internal Policies, 2016, 51. <<http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>>. [15.05.2018]

46. *Rana R.*, *Alternative Dispute Resolution*, Lexis Nexis, 2014, 2.

47. *Goldberg S.B., Sander F., Rogers E.A., Nancy H., Cole S.R.*, *Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, Arbitration and other Processes*, 6th Ed, Wolters Kluwer, 2012, 4.

48. *Ferz S., Lison A., Wolfart E.M.*, *Zivilgerichte und Mediation*, Universitätsverlag, Wien, 2004, 28.

49. *Lord Justice Jackson.*, *New Approach to Civil Justice: From Woolf to Jackson.*, Conference on Civil Justice Reform: What Has it Achieved?., Hong Kong., 15 April 2010.

სასარგებლოა დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების ფართო გამოყენებადობა საზოგადოების მხრიდან⁵⁰. მექანიზმის საკანონმდებლო დონეზე მყარი და სტრუქტურული ინსტიტუციონალიზაცია დამატებითი წინაპირობაა მისდამი ნდობის მოპოვებისა.

დავის გადაწყვეტის არასასამართლო მექანიზმების გამოყენება მხარეთა ავტონომიურობის პრინციპზეა დამყარებული, რადგან მათ თავად, საკუთარი ნებით, კონსენსუსის⁵¹ გზით უნდა აირჩიონ დავის გადაწყვეტის ეს ფორმა, შესაბამისად, მექანიზმი მათთვის გარდა იმისა, რომ უნდა იყოს ცნობილი, უნდა იყოს სანდო და ეფექტური. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია დავის გადაწყვეტასთან დაკავშირებული ფინანსური დანახარჯი⁵² რაც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმების გამოყენების ფონზე სასამართლო სამართალწარმოებასთან შედარებით გაცილებით იაფი⁵³ და მომხიბვლელია⁵⁴. იურიდიული საზოგადოება საერთაშორისო მასშტაბით თანხმდება იმაზე, რომ მე-20 საუკუნის ბოლო მეოთხედიდან და განსაკუთრებით 21-ე საუკუნეში მედიაცია ფართოდ მკვიდრდება და მისი პოპულარიზაცია ყოველდღიურად იზრდება.

III. მედიაციის უპირატესობები და შესაძლო ნაკლოვანებები

მხარეებს შორის წარმოშობილი კონფლიქტი იძლევა იმის საშუალებას, რომ მოხდეს ურთიერთობის კრიტიკული მომენტების იდენტიფიცირება⁵⁵, რაც დაძლევის შემთხვევაში, კიდევ უფრო წარმატებული შემდგომი ურთიერთობის წინაპირობაა, რაშიც მედიაცია დადებით როლს ასრულებს. ლიტერატურაში ხშირად ხდება მითითება იმაზე, რომ მედიაციის პროცესის მონაწილე მხარეებს პროცესის შემდგომ უადვილდებათ საკითხის ანალიზი, რადგან მათ ჰქონდათ შესაძლებლობა უშუალოდ მხარის არგუმენტაცია მოესმინათ⁵⁶, არა სამარტლებრივი დასაბუთებები, არამედ მხარისეული „სიმართლე“, რადგან, როგორც ცნობილია – „მედალს ორი მხარე აქვს“⁵⁷ და მხარეებს სწორედ მეორე მხარის სიმართლე ესმარებათ საკითხის სრულყოფილ ანალიზში, თუმცა მთავარია მხარეებს ჰქონდეთ შეთანხმების მიღწევისთვის სათანადო რესურსი,

50. *Kwan Lun M.I.*, *Alternative Dispute Resolution of Shareholder Disputes in Hong Kong.*, Cambridge University Press., Cambridge., 2017, 24.

51. *Kathy M.*, *Court Referral to ADR: Criteria and Research. 2003, para.6.6.*, <www.aija.org.au>. [15.05.2018]

52. *Hopt J.K., Steffek F.*, *Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective*, Oxford University Press, Oxford, 2013, 38.

53. *Alexander N.*, *Four Mediation Stories from Across the Globe*, *The Rabel Journal of Comparative and International Private Law*, Max –Planck-Institute für ausländisches und internationales Privatrecht, Band 74, Heft 1, Mohr Siebeck, 2010, 734.

54. *Tunay K.*, *Contract Management & Dispute Resolution in International Construction Business*, *BILGE*, 2016, 182.

55. *Ulrich H.*, in *Klowait J., Gläßer U.*, *Mediationsgesetz, Handkommentar*, Nomos, Baden-Baden, 2014, 469

56. *Hakimah Y.*, *Alternative Dispute Resolution (ADR)*, *International Shari'ah Research Academy for Islamic Finance (ISRA)*, Malaysia, 2012, 36.

57. *Bhatt J.N.*, *A Round Table Justice through Lok-Adalat (People's Court) –A vibrant –ADR-in India*, 2002, 1.

რაც ყოველთვის გამოიძებნება თუ მოდავე მხარეების პირველად ინტერესს⁵⁸ დავის აღმოფხვრა წარმოადგენს.

მედიაციის დამკვირდებას და დანერგვას რამოდენიმე ფაქტორი უწყობს ხელს, მათ შორის, უმთავრესი თავად სასამართლოების და საარბიტრაჟო ინსტიტუციების ბიუროკრატიული ბუნება, დროში გახანგრძლივებული პროცედურები და ხარჯია, რაც ამ წარმოებებს უკავშირდება, შესაბამისად „წესრიგი კანონის გარეშე“⁵⁹ და მისი გამოყენებადობის პერსპექტივა ავტომატურად ფეხს იკიდებს თითქმის ყველა იურისდიქციაში⁶⁰. ისევე, როგორც მხარეების რეალური ინტერესი, რათა მიაღწიონ კონფლიქტის დასრულებას და ერთმანეთში შეთანხმების მიღწევას. ხშირია, როდესაც, მედიაციაში მხარეები მათი სამართლებრივი სახის მოთხოვნების უკან არსებულ რეალურ ინტერესებს ააშკარავენ⁶¹ და სწორედ მათი მიღწევის კონკრეტულ გზებზე და საშუალებებზე უთანხმდებიან ერთმანეთს.

მედიაცია დავის მონაწილე მხარეებს სთავაზობს ლავირებად (ფლექსიბლურ⁶²) ალტერნატიულ საშუალებას თუ როგორ გადაწყდეს კონფლიქტი, ნაკლები დროის⁶³, ნაკლები ხარჯის⁶⁴ გაწევის სანაცვლოდ, უშუალოდ მხარეთა უფლებების ეფექტურად დაცვის ხარჯზე და მათ შორის სასამართლო საქმისწარმოების გადატვირთულობის შემცირებით. მედიაციის დადებითი მხარეა ის, რომ პროცესში შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, მხარეებს ყოველთვის რჩებათ შესაძლებლობა დავის გადასაწყვეტად მიმართონ სასამართლოს⁶⁵, თუმცა მედიაციაში შედეგობრივად, მხარეთა უფლებები გაცილებით მეტად არის დაცული, რადგან ის შედეგი, რაც დგება ორივე მხარის შექმნილი პროცესშია და შედეგით ორივე მხარე კმაყოფილია.

მედიაციის მეშვეობით⁶⁶, მხარეებს აქვთ კარგი საშუალება მოახდინონ ერთმანეთს შორის არსებული კონფლიქტის დეფინირება, გაერკვნენ ერთმანეთთან არსებული პრობლემის არსში, ჩაწვდნენ დაპირისპირების რეალურ მიზეზებს⁶⁷, დაარეგულირონ აღნიშნული კონფლიქტი მშვიდობიანად, მართონ კონფლიქტი, დარჩეს ორივე მხარე მოგებულნი⁶⁸ (ე.წ. win-win situation)⁶⁹ ისევე, როგორც მოახ-

58. von Maik B., Guterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker & Humblot, Berlin.2015, 21.
59. Ellickson R.C., Order Without Law: How Neighbors Settle Disputes, Harvard University Press, Cambridge MA, 1991.
60. Ellickson R.C., Order Without Law: How Neighbors Settle Disputes, Harvard University Press, Cambridge MA, 1991.
61. von Maik B., Guterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker & Humblot, Berlin.2015, 22.
62. Hopt J.K., Steffek F., Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective, Oxford University Press, Oxford, 2013, V.
63. Malacka M., Mediation als Appropriate Dispute Resolution im Tschechischen und Slowakischen Rechtssystem in Osteuropa Recht Zeitschrift, Nomos, Baden-Baden, 2018, 91.
64. Hopt J.K., Steffek F., Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective, Oxford University Press, Oxford, 2013, 38.
65. Lindblom P.H., Progressive Procedure, Iustus, 2017, 422.
66. Boulle L., Kathleen K.J., Mediation Principles, Process, Practice, Butterworths Canada, 1998.12.16.
67. Kumar A., Alternative Dispute Resolution System, K.K. Publications, 2016, 233.
68. იქვე, 233.
69. Hafit F., von Schlieffen K.G., Handbuch Mediation, C.H.BECK, Munchen, 3 Auflage, 2016, 85.

დინონ კონფლიქტის შემდგომი გაღვივების პრევენცია და შეინარჩუნონ ურთიერთობა⁷⁰, მათ შორის, ქრისტიანული მოძღვრებაც ადამიანს ურჩევს კონფლიქტი აირიდონ თავიდან⁷¹. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ისლამი მხარეებს მოუწოდებს კონფლიქტის აღმოსაფხვრელად გამოიყენოს მედიაცია⁷² (არაბულად Sulh).

მედიაცია კარგი საშუალებაა მხარეებმა მოახდინონ ერთგვარი თვითგამორკვევა⁷³, ნაცვლად სასამართლო პროცედურებისა, სადაც ამ ფუნქციით მოსამართლე არის დაკავებული ანუ „მედიაცია ეხმარება მხარეებს თავად გადაწყვიტონ საკუთარი საქმე“⁷⁴, ხოლო სასამართლო და არბიტრაჟი მხარეების საქმეში „ერევა“, რათა გადაუწყვიტოს მათ საქმე, ანუ მედიაცია აძლევს მხარეებს საშუალებას დაიცვან საკუთარი უფლებები, საკუთარი ინტერესების დაახლოებით და ორივე მხარისთვის მისაღები შეთანხმების მიღწევით.

დღევანდელი აღქმით, მედიაცია წარმოადგენს ერთგვარ საშუალებას, რათა მიიღწეს მართლმსაჯულების განხორციელების მიზანი⁷⁵. ის არის საკმაოდ ძლიერი ინსტრუმენტი, თუმცა ჯერ კიდევ ნაკლებად გამოყენებადი, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება⁷⁶. მედიაციის მიზანი მხარეებს შორის შეთანხმება შედგეს⁷⁷ ხოლო მოდავე მხარეებს შორის ურთიერთობა მაშინ დამშვიდდება, როდესაც დავის შეთანხმებით გადაჭრა ხელს შეუწყობს მათი სამომავლო ურთიერთობების შემდგომ გაგრძელებას, რადროსაც მედიაციის მიზანი მიიღწევა⁷⁸. მეორე მხრივ, მედიაციას ახასიათებს, როდესაც ის შეთანხმებით ვერ სრულდება, თუმცა მხარეები მედიაციის პროცესში არკვევენ ერთმანეთისადმი პოზიციებს და რეალურ ინტერესებს, რაც ასევე შეიძლება გახდეს წინაპირობა იმისა, რომ მედიაციაში კონკრეტული შეთანხმების მიუღწევლად მხარეებმა ან არ გააგრძელონ ერთმანეთთან სამართლებრივი დავა ან არ მოახდინონ სამართლებრივი დავის ინიცირება, რაც, საბოლოო ჯამში, ნამდვილად დადებით შედეგად⁷⁹ უნდა შეფასდეს და მედიაციის კონკრეტულ შედეგად.

და ბოლოს, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მედიაციის დამატებითი ღირებულება მარტო ის არ არის, რომ იზოგება ხარჯები⁸⁰, სასამართლოსა და მოსამარ-

70. Englert K., Franke H., Grieger W., Streitlösung ohne Gericht – Schlichtung, Schiedsgericht und Mediation in Bausachen., Werner Verlag, 2006. 242.

71. Roebuck D., Mediation and Arbitration in the middle Ages (England 1154-1558), Holo Books, The Arbitration Press Oxford, 2013, 51.

72. Hakimah Y., Alternative Dispute Resolution (ADR), International Shari'ah Research Academy for Islamic Finance (ISRA), Malaysia, 2012, 97.

73. Menkel-Meadow J.C., Love P.L., Schneider A.K., Sternlight R.J., Dispute Resolution Beyond the Adversarial Model, Wolters Kluwer Law&Business, Aspen Publishers Inc, 2011, 224.

74. Meyer A.S., Chairman, New York State Mediation Board, 1969, 164.

75. Eidenmuller H, Wagner G., Mediationsrecht, otto schmidt, 2015, 7.

76. Filler E., Commercial Mediation in Europe, Wolters Kluwer, 2012, 277.

77. Goodman A., Basic Skills for the New Mediator, Solomon Publications, 2nd Ed, Maryland, 2005, 20.

78. Glenewinkel W., Mediation als ausergerichtliches Konfliktlösungsmodell, ibidem-Verlag, 1999, 44.

79. Waring M., Commercial Dispute Resolution, CLP Legal Practice Guides/College of Law Publishing, 2016, 160.

80. Penny B., Mediation Law, Routledge Taylor&Francis Group, 2013, 9.

თლის დრო, არის ნაკლები შეჯიბრებითი პროცესი, ვიდრე სასამართლო, მაგრამ არანაკლებ მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ მედიაციის გამოყენებით მხარეებს ეძლევათ საშუალება თავად გადაწყვიტონ საკუთარი პრობლემები, იტვირთონ პასუხისმგებლობა და გაწიონ კონტროლი პროცესის მიმდინარეობის, რა დროსაც, შეუძლიათ აღადგინონ ან დაიწყონ მეორე მხარისათვის უკვე დაზიანებული ურთიერთობის დათბობა, ანუ კონსტრუქციულად წინ წაწიონ საკუთარი ბიზნეს ინტერესი და პირადი ცხოვრება სტრესის და დაძაბულობის გარეშე⁸¹, რა დროსაც, მხარეებს მეტი კმაყოფილების განცდა გააჩნიათ საქმისწარმოებისადმი⁸², ხოლო შედეგად, დავის მხარეები უზრუნველყოფენ საკუთარი უფლებების ეფექტურ დაცვას.

მედიაცია, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება, როგორც ზემოთ აღინიშნა, წარმოადგენს კონფლიქტში მყოფ მხარეებს შორის არსებული დავის გადაწყვეტის მართლაც ეფექტურ საშუალებას, რომლის მიმართ საზოგადოების ინტერესი ყოველთვის მზარდია, თუმცა, გარკვეული უარყოფითი მხარე მედიაციასაც გარკვეულწილად ასევე ახასიათებს, რაც მისი მნიშვნელობის და გამოყენების სიკეთეების გათვალისწინებით მართლაც ვერ აუფერულებს მედიაციის იმ უპირატესობებს, რაც თან სდევს დავის გადაწყვეტის ალტერნატიულ საშუალებას, კერძოდ, აქტუალურად შეინიშნება როგორც იურიდიულ ლიტერატურაში, ასევე პრაქტიკული კუთხით მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ მედიაციის დამკვიდრებამ შესაძლებელია მოახდინოს მართლმსაჯულების „პრივატიზაცია“ და მარლმსაჯულების განხორციელების კერძო პირთა ხელში აღმოჩენა, რითაც საფრთხე შეექმნება სამართლის სისტემის ნორმალურ ფუნქციონირებას⁸³, რაც ერთი მხრივ, წარმოადგენს გარკვეულ საფრთხეს, თუმცა აღნიშნული უფრო ჰიპოთეტურ მოსაზრებად უნდა იქნეს მიჩნეული, რადგან დავის ალტერნატიული საშუალების ამ მექანიზმის სწორი დანერგვა ნებისმიერ სახელმწიფოში, ისევე როგორც მის შესახებ საზოგადოების სრული ინფორმირებულობა აღნიშნულ რისკებს მინიმუმამდე დაიყვანს.

ამასთანავე, ხშირია მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ მედიაციაში მხარე, რომელიც გარკვეული ძალამოსილებით სარგებლობს კონფლიქტში მყოფ მეორე მხარესთან შედარებით, შეუძლია თავისი გავლენის გამოყენებით საკუთარი ინტერესების სასარგებლოდ შეითანხმოს მეორე მხარე⁸⁴. აღნიშნულ მოსაზრებას აქვს არსებობის უფლება, თუმცა მსგავსი რისკი ნებისმიერი ფორმით დავის გადაწყვეტისას შეიძლება არსებობდეს და ამ შემთხვევაშიც მხარეების მხრიდან მედიაციის ინსტიტუტის სწორი გამოყენების შემთხვე-

81. *Brown H., Marriott A.*, ADR Principles and Practice, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters, 2011, 107

82. *Penny B.*, Mediation Law, Routledge Taylor&Francis Group, 2013, 9.

83. *Goldberg S.B., Sander F., Rogers E.A., Nancy H., Cole S.R.*, Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, Arbitration and other Processes, 6th Ed, Wolters Kluwer, 2012, 9.

84. იქვე, 10.

ვაში, აღნიშნული უარყოფითი მხარის ნიველირება სავსებით რეალური და შესაძლებელია.

მედიაციის უარყოფით მხარეს რიგ შემთხვევაში, სხვადასხვა სახელმწიფოს მაგალითზე, მისი ზედმეტად რეგულირებაც წარმოადგენს, რადგან ასეთ შემთხვევაში, მედიაცია, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება, კარგავს იმ ლავირებად ბუნებას, რაც მას განასხვავებს სამართლებრივ ჩარჩოებში მოქცეულ სასამართლო საქმისწარმოებასა და თუნდაც ნებისმიერ სხვა სახის დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული ფორმებისაგან და რაც რეალურად მისი უპირატესობა და დადებითი მხარეა, ვიდრე რისკი, რომელსაც რეგულირება ესაჭიროებოდა ან ზედმეტი რეგულირებით რაიმე სახის რისკის თავიდან აშორება იქნეს შესაძლებელი.

აღნიშნული და ბევრი სხვა უარყოფითი მხარე თავს გამოავლენს და მოახდენს გავლენას მხოლოდ ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მედიაცია ქვეყანაში ინსტიტუციურ სახეს არ ატარებს და მისი გამოვლინება ფრაგმენტული ხასიათისაა, ხოლო ისეთ შემთხვევებში, სადაც მედიაციის რეგულირება საკანონმდებლო დონეზე არსებობს, თუნდაც ელემენტარული სახით და სადაც მედიაციის პროცესი პრაქტიკაში აპრობირებულია და რეალურ მოხმარებაშია მოდავე მხარეების მიერ, ფაქტობრივად განეიტრალებულია ნებისმიერი სახის უარყოფითი მხარის გავლენა მედიაციის პროცესში მონაწილე სუბიექტებზე და თავად პროცესზე⁸⁵.

ამ კუთხით, ხაზი უნდა გაესვას, მედიაციის შესახებ ინფორმაციის ფართოდ გავრცელების საჭიროებას საზოგადოებაში და იურიდიული პროფესიის მხრიდან მედიაციის მიმართ კეთილგანწყობის არსებობის საჭიროებას, და რა შემთხვევაშიც მედიაცია განწირულია წარმატებით დანერგვისთვის და ფუნქციონირებისთვის ნებისმიერ სახელმწიფოში.

IV. დასკვნა

ამ ყველაფრის ფონზე, დღეისათვის თამამად შეიძლება იმის თქმა, რომ ქართული იურიდიული საზოგადოება ერთსულოვანია მედიაციის, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმის დანერგვის საჭიროების საკითხში; ამ ეტაპზე, აღნიშნული მოსაზრებისაგან განსხვავებული ხედვის დაფიქსირება საჯარო სივრცეში არ მომდარა, არც „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების სტადიაზე, რაც უდავოდ დადებითად მეტყველებს მედიაციის ინსტიტუტისადმი, იმის გათვალისწინებით, რომ რიგ შემთხვევებში, ქართულ სამართლებრივ სივრცეში ახალი ინსტიტუტის დანერგვის ეტაპზე ყოველ-

85. Hopt J.K., Steffek F., *Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective*, Oxford University Press, Oxford, 2013, 38.

ვის შეინიშნება განსხვავებული აზრი და მოსაზრებები იმასთან დაკავშირებით, თუ რამდენად სწორი ან საჭიროა ამა თუ იმ რეფორმის ან ცვლილების გატარება.

აღსანიშნავია, რომ მედიაციის, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმის ერთიანი საკანონმდებლო რეგულირების საკითხი განსაკუთრებით აქტუალურია, რადგან სწორედ ერთიანი ნორმატიული აქტის საფუძველზე, ე.წ ჩარჩო რეგულატორის არსებობა, ერთი მხრივ, ხელს შეუწყობს მისი არსის სწორედ გააზრებას და გამოყენებას, როგორც მოდავე მხარეებს შორის, ასევე მას ექნება ის დიდი დატვირთვა, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია სასამართლო სისტემის განტვირთვის კუთხით და მეორეს მხრივ, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მედიაციის ფართო გამოყენება ყველა შემთხვევაში გახდება ქართული საზოგადოებისათვის წინაპირობა ჩაერთონ დიალოგში და ეცადონ ნებისმიერი კონფლიქტური სიტუაცია ურთიერთმოლაპარაკების გზით, საკუთარი უფლებების დაცვით გადაწყვიტონ, რისი რეალური დეფიციტიც შეიმჩნევა ჩვენს გარემოში.

რეზიუმე

მედიაცია, როგორც დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება მზარდი ტემპით იკიდებს ფეხს და მკვიდრდება ყოველდღიურ გამოყენებაში, როგორც კონფლიქტში მყოფი მხარეებისთვის ყველაზე მისაღებ საშუალებად მიაღწიონ შეთანხმებას.

მრავალი ევროპული ქვეყანა, სასამართლო საქმისწარმოების ინიცირებამდე, მედიაციის სავალდებულოდ გამოყენების ფორმებს ნერგავს შიდა იურისდიქციებში, რითაც კიდევ უფრო ხელს უწყობს საზოგადოებაში დავის ალტერნატიული საშუალების პროულარიზაციას და გამოყენებადობის გაზრდას.

კონფლიქტში მყოფი მხარეების მხრიდან საკუთარი ფინანსების და დროის დაზოგვის მიზნით დავის გადაწყვეტის ამ ალტერნატიულ ფორმას მრავალი მომხმარებელი უჩნდება, ისევე როგორც მედიაციის გამოყენების კიდევ უფრო ინოვაციურ ფორმებზე ფიქრობენ და მუშაობენ სხვადასხვა სახელმწიფოები, რაც ამ პროცესს კიდევ უფრო მეტ როლს და გამოყენებას შესძენს.

მედიაციამ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების მაგალითზე წარმატებით დაამტკიცა, რომ ის წარმოადგენს დავის გადაწყვეტის ეფექტურ საშუალებას და ობიექტურად იმკვიდრებს თავს როგორც ყველაზე მოთხოვნადი დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალება, რითაც კიდევ ერთხელ ამართლებს მოსაზრებას, რომ „დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებების განვითარებას ალტერნატივა არ გააჩნია“ და მოკრძალებით შეიძლება აღნიშნული

მოსაზრების იმ კუთხით განვრცობა, რომ ნებისმიერი სწორედ დაგეგმილი და გააზრებული რეფორმა, რომელიც ერთი მხრივ, ეყრდნობა დაგროვილ საერთაშორისო გამოცდილებას, ხოლო მეორე მხრივ, ასახავს ეროვნულ დონეზე არსებული საჭიროებების სწორ შემეცნებას, განწირულია წარმატებისთვის და ასე უნდა მოხდეს მედიაციის შემთხვევაში საქართველოში, რაც საბოლოო სახით განაპირობებს ეფექტური და ხარისხიანი მართლმსაჯულების ქვეყანაში ოპერირებას.

ბამოყენებული ლიტერატურა

1. *Esplugues C., Marquis L.*, New Developments in Civil and Commercial Mediation, Springer, 2015;
2. *Carvalho J.M., Carvalho C.*, Online Dispute Resolution Platform in Alberto de Franceschi (ed), European Contract Law and the Digital Single Market –The Implications of the Digital Revolution, Intersentia, 2016;
3. *Steffek F.*, Mediation, in The Max Planck Encyclopedia of European Private Law, Volume II, Basedow J., Hopt J.K., Zimmermann R., Stier A., Oxford University Press, Oxford, 2012;
4. *Jeong S.*, Kritische Betrachtung über die Gerichtsmediation in Korea, in Brinkmann M., Effer-Uhe D.O., Völszmann-Stickelbrock B., Wesser S., Weth S., Festschrift für Hanns Prütting, Dogmatik im Dienst von Gerechtigkeit, Rechtssicherheit und Rechtsentwicklung, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2018;
5. *Alexander N.*, International and Comparative Mediation, Wolters Kluwer, 2009;
6. *Blake S., Browne J., Sime S.*, The Jackson ADR Handbook, 2nd Ed, Oxford University Press, Oxford, 2016;
7. *Trenczek T.M.A., Berning D., Lenz C., Will H.D.*, Mediation und Konfliktmanagement, Handbuch, 2. Auflage, Nomos, Baden-Baden, 2017;
8. *Tutzel S., Wegen G., Wilske S.*, Commercial Dispute Resolution in Germany, 2nd Ed, C.H.BECK, München, 2016;
9. *Greger R., Unberath H.*, MediationsG : Recht der Alternativen Konfliktlösung, Kommentar , C.H.BECK, München, 2012;
10. *Jones G., Pexton P.*, ADR and Trusts: an International Guide to Arbitration and Mediation of Trust Disputes, Spiramus Press, 2015;
11. *Wode M., Rabe C.S.*, Mediation, Springer, Berlin, 2014;
12. *Alexander N.*, Global Trends in Mediation, 2nd Ed, Kluwer Law International, the Netherlands, 2006;
13. *Trossen A.*, Mediation (un)geregelt, Win-Management Verlag, Mühlberg, 2014;
14. *Deixler-Hübner A., Schauer M.*, (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016;
15. *Kaiser P., Gabler A.M.*, Prozessqualität und Langzeiteffekte in der Mediation, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 6/2014;

16. *Fenn P.*, Commercial Conflict Management and Dispute Resolution, Routledge, New York, 2017;
17. *Roberts M.M.*, Mediation in Family Disputes, Ashgate Publishing Ltd, Burlington, 2014;
18. *Wendland M.*, Mediation und Zivilprozess, Mohr Siebeck, Tübingen, 2017;
19. *Windisch K.*, Fair und/oder gerecht? Fairnesskriterien in der Mediation, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 2/2015;
20. *Steffek F., Unberath H., (eds), Genn H., Greger R., Menkel-Meadow C.*, Regulating Dispute Resolution ADR and Access to Justice at the Crossroads, Hart Publishing, Oxford and Portland Oregon, 2013;
21. *Ahmed M.*, An Investigation into the Nature and Role of Non-Settled ADR in International Journal of Procedural Law, Vol. 7, intersentia, Cambridge-Antwerp-Portland, 2017;
22. *Deixler-Hübner A., Schauer M.*, (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016;
23. *wulaZe a.*, qarTuli sasamarTlo mediaciis SedarebiTi analizi, gamomcemloba „iuristebis samyaro“, Tb, 2017;
24. *Bevan A.*, Alternative Dispute Resolution, Sweet & Maxwell, London, 1992;
25. *Hirsch G.*, Alternative Streitbeilegung: ein neuer Zugang zum Recht, Honorati C., Ohly A., Padovini F., Hirsch G., Picotti L., Knauer C., Patentrecht ADR Wirtschaftsstrafrecht, Müller Verlag, Heidelberg, 2017;
26. *Hirsch G.*, Alternative Streitbeilegung: ein neuer Zugang zum Recht, Honorati C., Ohly A., Padovini F., Hirsch G., Picotti L., Knauer C., Patentrecht ADR Wirtschaftsstrafrecht, Müller Verlag, Heidelberg, 2017;
27. *Bäumerich M.*, Güterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker&Humblot, Berlin, 2015;
28. saqarTvelos konstitucia, 42-e muxli;
29. adamianis uflebaTa da ZiriTad TavisuflebaTa dacvis evropuli konvencia;
30. *Wendenburg F.*, Differenzierte Verfahrensentscheidungen in zivilrechtlichen Konflikten, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 1/2013;
31. *Trenczek T.M.A., Berning D., Lenz C., Will H.D.*, Mediation und Konfliktmanagement, Handbuch, 2.Auflage, Nomos, Baden-Baden, 2017;
32. *Cortes P.*, The Law of Consumer Redress in an Evolving Digital Market, Cambridge University Press, Cambridge, 2018;
33. *Rashda R.*, Alternative Dispute Resolution, Lexis Nexis, 2014;
34. *Deixler-Hübner A., Schauer M.*, (Hrsg) Alternative Formen der Konfliktbereinigung, MANZ'sche Verlags – und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2016;
35. *Berkel G.*, Deal Mediation: Erfolgsfaktoren professioneller Vertragsverhandlungen, Zeitschrift für Konflikt-Management, Verlag Otto Schmidt, Köln, Heft 1/2015;
36. *Blake S., Browne J., Sime S.*, The Jackson ADR Handbook, 2nd Ed, Oxford University Press, Oxford, 2016;
37. *Brown H., Marriott A.*, ADR Principles and Practice, third edition, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters, 2011;

38. *Lindblom P.H.*, Progressive Procedure, Iustus, 2017;
39. *Carvalho J.M., Nemeth K.*, Implementation of the Consumer ADR Directive in the EU Member States, EuCML Journal of European Consumer and Market Law, C.H.BECK, Vol 7, 2/2018;
40. <http://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj>;
41. *Steffek F.*, The Relationship between Mediation and Other Forms of Alternative Dispute Resolution in The Implementation of the Mediation Directive, (Compilation of in-depth Analysis) European Parliament Directorate-General for Internal Policies, 2016;
42. *Rana R.*, Alternative Dispute Resolution, Lexis Nexis, 2014;
43. *Goldberg S.B., Sander F., Rogers E.A., Nancy H., Cole S.R.*, Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, Arbitration and other Processes, 6th Ed, Wolters Kluwer, 2012;
44. *Ferz S., Lison A., Wolfart E.M.*, Zivilgerichte und Mediation, Universitätsverlag, Wien, 2004;
45. *Lord Justice Jackson.*, New Approach to Civil Justice: From Woolf to Jackson., Conference on Civil Justice Reform :What Has it Achieved?., Hong Kong. 2010;
46. *Kwan Lun M.I.*, Alternative Dispute Resolution of Shareholder Disputes in Hong Kong., Cambridge University Press., Cambridge., 2017;
47. *Kathy M.*, Court Referral to ADR: Criteria and Research. 2003;
48. *Hopt J.K., Steffek F.*, Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective, Oxford University Press, Oxford, 2013;
49. *Alexander N.*, Four Mediation Stories from Across the Globe, The Rabel Journal of Comparative and International Private Law, Max –Planck-Institute fur ausländisches und internationals Privatrecht, Band 74, Heft 1, Mohr Siebeck, 2010;
50. *Tunay K.*, Contract Management & Dispute Resolution in International Construction Business, BILGE, 2016;
51. *Ulrich H.*, in Klowait J., Gläßer U., Mediationsgesetz, Handkommentar, Nomos, Baden-Baden, 2014;
52. *Hakimah Y.*, Alternative Dispute Resolution (ADR), International Shari’ah Research Academy for Islamic Finance (ISRA), Malaysia, 2012;
53. *Bhatt J.N.*, A Round Table Justice through Lok-Adalat (People’s Court) –A vibrant –ADR-in India, 2002;
54. *von Maik B.*, Guterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker & Humblot, Berlin. 2015;
55. *Ellickson R.C.*, Order Without Law: How Neighbors Settle Disputes, Harvard University Press, Cambridge MA, 1991;
56. *Ellickson R.C.*, Order Without Law: How Neighbors Settle Disputes, Harvard University Press, Cambridge MA, 1991;
57. *von Maik B.*, Guterichter und Mediatoren im Wettbewerb, Duncker & Humblot, Berlin. 2015;
58. *Hopt J.K., Steffek F.*, Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective, Oxford University Press, Oxford, 2013;
59. *Malacka M.*, Mediation als Appropriate Dispute Resolution im Tschechischen und Slowakischen Rechtssystem in Osteuropa Recht Zeitschrift, Nomos, Baden-Baden, 2018;

60. *Hopt J.K., Steffek F.*, Mediation Principles and Regulation in Comparative Perspective, Oxford University Press, Oxford, 2013;
61. *Lindblom P.H.*, Progressive Procedure, Iustus, 2017;
62. *Boulle L., Kathleen K.J.*, Mediation Principles, Process, Practice, Butterworths Canada, 1998;
63. *Kumar A.*, Alternative Dispute Resolution System, K.K. Publications, 2016;
64. *Haft F., von Schlieffen K.G.*, Handbuch Mediation, C.H.BECK, Munchen, 3 Auflage, 2016;
65. *Englert K., Franke H., Grieger W.*, Streitlosung ohne Gericht – Schlichtung, Schiedsgericht und Mediation in Bausachen., Werner Verlag, 2006;
66. *Roebuck D.*, Mediation and Arbitration in the middle Ages (England 1154-1558), Holo Books, The Arbitration Press Oxford, 2013;
67. *Hakimah Y.*, Alternative Dispute Resolution (ADR), International Shari’ah Research Academy for Islamic Finance (ISRA), Malaysia, 2012;
68. *Menkel-Meadow J.C., Love P.L., Schneider A.K., Sternlight R.J.*, Dispute Resolution Beyond the Adversarial Model, Wolters Kluwer Law&Business, Aspen Publishers Inc, 2011;
69. *Meyer A.S.*, Chairman, New York State Mediation Board, 1969;
70. *Eidenmuller H, Wagner G.*, Mediationsrecht, ottoschmidt, 2015;
71. *Filler E.*, Commercial Mediation in Europe, Wolters Kluwer, 2012;
72. *Goodman A.*, Basic Skills for the New Mediator, Solomon Publications, 2nd Ed, Maryland, 2005;
73. *Glenewinkel W.*, Mediation als ausergerichtliches Konfliktlosungsmodell, ibidem-Verlag, 1999;
74. *Waring M.*, Commercial Dispute Resolution, CLP Legal Practice Guides/College of Law Publishing, 2016;
75. *Penny B.*, Mediation Law, Routledge Taylor&Francis Group, 2013;
76. *Brown H., Marriott A.*, ADR Principles and Practice, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters, 2011;
77. *Penny B.*, Mediation Law, Routledge Taylor&Francis Group, 2013;
78. *Goldberg S.B., Sander F., Rogers E.A., Nancy H., Cole S.R.*, Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, Arbitration and other Processes, 6th Ed, Wolters Kluwer, 2012;